

במנות דף כג עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום רביעי) קפז

59 השניה הרי פקעה זיקתה, ושוב אין זו נחשבת לאחות זקוקתו.

60 **גמרא**

61 שנינו במשנה: המקדש אחת משתי אחיות ואינו יודע איזו מהן,
62 נותן גט לזו ולזו. מוכיחה הגמרא: שָׁמַע מִיָּמָה שאפילו קדושין שָׁאִין
63 מְסוּרִין לְבִיָּאָה – שאוסרים למקדש את האשה בבִיָּאָה, הוּוּ קְדוּשִׁין.
64 שהרי על ידי קידושי אחת משתי אחיות, נאסרו עליו שתייהן
65 בבִיָּאָה משום ספק אחות אשה, ומכל מקום חלים הקידושין על
66 אחת מהן, ושתייהן צריכות גט. דוחה הגמרא: הָבָא עֲקָרִינָא,
67 בְּשֶׁהוּפְרוּ האחיות בשעת הקידושין וידע את מי מהן הוא מקדש,
68 וְרָק לְבָסוֹף נִתְעַרְבוּ בנייהן והתערור ספק איזו מהן קידש, ונמצא
69 שבשעת מעשה הקידושין היו הם קידושין המסורים לביאה.
70 מוכיחה הגמרא את דחייתה: דִּיקָא נָמִי מִמָּה דְקָתְנִי במשנה וְאִינוּ
71 יוֹדְעֵי אִי זֶה מְהֵן שמתפרש גם באופן שרק עתה אינו יודע, וְלֹא
72 קָתְנִי וְאִינוּ יוֹדְעֵי איזה מהן שמשמעו שמעולם לא נודע הדבר.
73 מסיקה הגמרא: אֲבָן שָׁמַע מִיָּמָה שמדובר בהוכרו ולבסוף נתערבה
74 מקשה הגמרא: אֵם אֲבָן מדובר בקידושין שנמסרו לביאה, מָאִי קָבָא
75 מְשָׁמַע לָן משנתנו בדִּין זה. מתרצת הגמרא: אֲבָן אִין חִידוּשׁ בְּדִין
76 זה, אֲךָ אֵת דִּין הִסְיָא אִיצְטְרִיבָא לִיָּה לתנא להשמיענו, שֶׁאֵם מֵת
77 מקדש זה וְלֹא אֵת אֲחֵהּ חוֹלְצִין לְשִׁתְּיָהּ, ואם הוּוּ לֹא שְׁנַיִם אֲחֵהּ חוֹלְצִין
78 וְאֲחֵהּ מִיָּבָמִי. והחידוש בדִּין זה הוא, שדִּיקָא מִיְחַלְצִין וְהָרֵר יְבֻמִי –
79 שלא הותר היבום אלא אם כן קודם יחלוץ האחד ואחר כך ייבם
80 השני, אֲבָל יְבֻמִי בְּרִישָׁא – [שיהיה היבום בתחילה] לֹא הוֹתֵר לָהֶם,
81 משום החשש דְקָא פִּנְעָה המיבם פְּאָחוּת וְקוֹקְתָא, כמבואר לעיל.
82 שנינו במשנה: שְׁנַיִם שְׁקַדְשׁוּ שְׁתֵּי אֲחֵי וְכֹ' זֶה נֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין וְזֶה
83 נֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מוכיחה הגמרא: שָׁמַע מִיָּמָה קְדוּשִׁין שָׁאִין מְסוּרִין
84 לְבִיָּאָה הוּוּ קְדוּשִׁין, שאם לא כן אין לקידושין אלו לחול כלל,
85 שהרי שתי האחיות אסורות בבִיָּאָה על שניהם כמבואר לעיל.
86 דוחה הגמרא: הָבָא נָמִי מדובר בְּשֶׁהוּפְרוּ האחיות וְלְבָסוֹף נִתְעַרְבוּ,
87 ונמצא שבשעת הקידושין נמסרו לביאה. דִּיקָא נָמִי מִמָּה דְקָתְנִי
88 וְאִינוּ יוֹדְעֵי וְלֹא קָתְנִי וְאִינוּ יוֹדְעֵי שָׁמַע מִיָּמָה.
89 שואלת הגמרא: וְמָאִי קָבָא מְשָׁמַע לָן המשנה בבבא זו. משיבה
90 הגמרא: סִיפָא אִיצְטְרִיבָא לִיָּה, שאם מָתוּ שְׁנֵי הַמְקַדְשִׁים וִישׁ לָוָה
91 אֵת אֲחֵהּ וְלָוָה שְׁנַיִם, האֵם הַיְחִיד חוֹלְצִין לְשִׁתְּיָהּ, וְהַשְּׁנַיִם, אֲחֵהּ מֵהֶם
92 חוֹלְצִין לְאֶחָת וְאֲחֵהּ מֵהֶם מִיָּבָם את השניה. מקשה הגמרא: הֲלֹא
93 גַם דִּין זֶה פְּשִׁיטָא הוא, שכן הִיִּינוּ מֵה שְׁנַיִנוּ בְּרִישָׁא במקדש אחד
94 שיש לו שני אחים שאחד חולץ ואחד מיבם, והרי מוכן מאליו
95 שהוא הדין בשני מקדשים. מתרצת הגמרא: מָהוּ דְתִימָא לִיְנִיזוּר תְּרִי
96 אָטוּ חָד – שהיינו חושבים שנאסור את שני האחים של המקדש
97 השני ביבום, משום האֵם הַיְחִיד של הראשון. שכן אֵם נָתִיר לְאֵחָד
98 מֵהֶם לִיבָם לְאַחַר שחלץ אחיו, יבוא לְאַחַר שכן האֵם הַיְחִיד של
99 הראשון לִיבָם את השניה, ויעבור על ספק איסור אחות זקוקתו.
100 קָבָא מְשָׁמַע לָן שאין לחשוש לכך. וְעוֹד משמיעה המשנה, שדִּיקָא
101 מִיְחַלְצִין וְהָרֵר יְבֻמִי – שקודם חולץ האֵם הַיְחִיד של הראשון
102 לְשִׁתְּיָהּ, ורק לְאַחַר מכן מיבם אחד מאחיו השני אחת מהן וְלְאַחַר
103 שגם אחיו חלץ לשניה, אֲבָל יְבֻמִי בְּרִישָׁא – שייבם אחד מאחיו
104 השני אחת מהן קודם שיחלוץ לה האֵם הַיְחִיד של הראשון, לֹא
105 הוֹתֵר לוֹ, משום החשש דְקָא פִּנְעָה המיבם בְּאִיסוּר יְבָמָה לְשׂוּק,
106 שהרי יתכן שזו שמייבם אינה אשת אחיו אלא אשתו של הראשון.
107 שנינו במשנה: אֵם הִיוּ לָוָה שְׁנַיִם וְלָוָה שְׁנַיִם וְכֹ', אחד מאחיו
108 הראשון חולץ לאחת, ואֵחָד מאחיו השני חולץ לשניה, וְלְאַחַר מכן
109 מיבם האֵם הַשְּׁנִי של המקדש הראשון את חלוצת אֵם הַמְקַדֵּשׁ
110 הַשְּׁנִי, והאֵם הַשְּׁנִי של המקדש השני מיבם את חלוצת אֵם
111 הַמְקַדֵּשׁ הַרְשׁוֹן. מקשה הגמרא: הָאֵם תוּ לָמָּה לִי – מדוע צריכה
112 המשנה להשמיענו דִּין זה, הֲלֹא הִיִּינוּ תָּךְ הוּא עִם הַדִּין הַקּוֹדֵם,
113 ואִין בו שום חִידוּשׁ נוסף. מתרצת הגמרא: מָהוּ דְתִימָא, לִיְנִיזוּר שלא
114 יתיבמו שתייהן משום החשש דְלָמָּא מִיָּבָם בְּלֹא חִלְצָה – שמא
115 יבואו להתייבם ביבום בלא חלוצה כלל, ואם ייבם כל אחד את

המשך בעמוד יג

משנה

1 המשנה דנה בכמה אופנים של קידושי אחת משתי אחיות ולא
2 ידוע את מי מהן קידש: מִי שְׁקַדְשׁ אֶחָת מְשִׁתֵּי אֲחֵי וְאִין יוֹדְעֵי אִי
3 זֶה מְהֵן קְדוּשׁ, שתייהן אסורות עליו מספק, וְנֹתֵן גֵּט לָזוּ וְגַם לָזוּ,
4 שהרי אחת מהן אסורה עליו באיסור אחות אשתו, ואִין יודע איזו
5 מהן. מֵת הַמְקַדֵּשׁ לָזוּ אֵת אֲחֵהּ [צִיּוֹר א], ונפלה אשת המת לפניו
6 ליבום, חוֹלְצִין הִיבָם לְשִׁתְּיָהּ מספק, אבל אינו יכול לייבם אף אחת
7 מהן, שֶׁמָּא זֶה שְׁמִיבָם אִינָה אֵשֶׁת אֲחִיו אֵלֶּא אַחֻתָּהּ, והרי היא
8 אסורה עליו משום אחות זקוקתו. וכן אינו יכול לחלוץ קודם
9 לאחת מהן ואחר כך לייבם את השניה, משום שאם הראשונה
10 שחלצה היתה אשת אחיו, הרי השניה אסורה עליו משום אחות
11 חלוצתו.
12 אם הִיוּ לֹא לְמַקְדֵּשׁ זֶה שְׁנַיִם – שני אחים [צִיּוֹר ב], אֵת אֲחֵהּ חוֹלְצִין
13 לאחת מהאחיות, וְאַחַר כֵּךְ אֲחֵהּ [ו–השני] מִיָּבָם את השניה. שכן
14 אם זו שמייבמה היא אשת אחיו המת, הרי היא בודאי מותרת לו,
15 ואם זו שחלצה אחיו היתה אשת המת, הלא כבר נפקעה זיקתה
16 על ידי חליצת אחיו, וזו שמתייבמת לו כבר אינה אחות זקוקתו.
17 אבל כל זמן שלא חלץ אֵת אֶחָד את הראשונה, אסור לשני לייבם
18 את השניה, שכן שמא היא אחות זקוקתו. ואולם אף אם קָדְמוּ
19 האחים וְכָנְסוּ את האחיות באיסור, כל אחד מהם אחות אחרת, אִין
20 מוֹצִיאִין מִיָּדָם – בדיעבד אין כופין אותם לגרשן. שכן אף אם זו
21 שהתייבמה ראשונה אינה אשת המת ונמצא שכנס את אחות
22 זקוקתו באיסור, מכל מקום עתה לאחר שייבם אחיו את אחותה,
23 כבר פקעה זיקתה אליו למפרע, ונמצא שזו כבר אינה אחות
24 זקוקתו ומותר לו לקיימה.
25 שְׁנַיִם [שני אנשים] שְׁקַדְשׁוּ שְׁתֵּי אֲחֵי, זֶה אִינוּ יוֹדְעֵי אִי זֶה מְהֵן
26 קְדוּשׁ, וגם זֶה אִינוּ יוֹדְעֵי אִי זֶה מְהֵן קְדוּשׁ, שתייהן אסורות מספק
27 לשניהם, ועל כן נֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין לְשִׁתְּיָהּ מספק, וכן נֹתֵן שְׁנֵי
28 גִטִּין לְשִׁתְּיָהּ. מָתוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים אֵלֶּוּ, אֵם הִיָּה לָוָה אֵת וְלָוָה אֵת
29 [צִיּוֹר ג], זֶה חוֹלְצִין לְשִׁתְּיָהּ מספק וְזֶה חוֹלְצִין לְשִׁתְּיָהּ מספק. ואסור
30 להם לייבם אף אחת מהן, שכן שתייהן עומדות עליהם בספק איסור
31 של אחות זקוקתו כמבואר לעיל.
32 ואם הִיָּה לָוָה [לְאַחַד מֵהַמְקַדְשִׁים] אֵת אֲחֵהּ, וְלָוָה [לְמַקְדֵּשׁ
33 הַשְּׁנַיִם] שְׁנַיִם [צִיּוֹר ד], האֵם הַיְחִיד של המקדש הראשון חוֹלְצִין
34 לְשִׁתְּיָהּ מספק [מהטעם המבואר לעיל], וְהַשְּׁנַיִם – שני אחיו של
35 המקדש השני, אֲחֵהּ מֵהֶם חוֹלְצִין לְאֶחָת מִהֶם מִיָּבָם את
36 אחותה, כמבואר לעיל לגבי מי שיש לו שני אחים. ואם שני
37 האחים של המקדש השני קָדְמוּ וְכָנְסוּ באיסור את שתי האחיות,
38 אִין מוֹצִיאִין מִיָּדָם בדיעבד מהטעם המבואר לעיל.
39 אם הִיָּה לָוָה [לְמַקְדֵּשׁ אֶחָד] שְׁנַיִם – שני אחים, וגם לָוָה [לְמַקְדֵּשׁ
40 הַשְּׁנַיִם] שְׁנַיִם [צִיּוֹר ה], אֲחֵי שְׁלֹוּ זֶה [של המקדש הראשון] חוֹלְצִין
41 לְאֶחָת מִן האחיות, וְאֲחֵי שְׁלֹוּ זֶה [של המקדש השני] חוֹלְצִין לְאֶחָת
42 מִן האחיות. וְלְאַחַר מכן, אֲחֵי הַשְּׁנַיִם שְׁלֹוּ זֶה [של המקדש הראשון]
43 מִיָּבָם את חלוצתו שְׁלֹוּ זֶה – של אֵם הַמְקַדֵּשׁ הַשְּׁנִי, וְאֲחֵי הַשְּׁנַיִם שְׁלֹוּ
44 זֶה [של המקדש השני] מִיָּבָם את חלוצתו שְׁלֹוּ זֶה – של אֵם
45 הַמְקַדֵּשׁ הַרְשׁוֹן. שכן אם זו שכל אחד מהם מיבם היא אשת
46 אחיו הרי הוא מייבמה כדִּין, ואף אם זו אינה אשת אחיו אלא
47 אחותה, הרי כבר פקעה זיקת יבמתו בחליצת אחיו, ושוב אין זו
48 אחות זקוקתו. ואם קָדְמוּ הַשְּׁנַיִם – שני אחיו של אחד המקדשים
49 וְחָלְצוּ לְשִׁתְּיָהּ האחיות [צִיּוֹר ו], לֹא יִבְמֻ אוֹתָן הַשְּׁנַיִם – אחיו של
50 המקדש השני, שהרי אחת מהן היא בודאי אשת אחיהם שעדיין
51 זקוקה להם, ונמצא שהשניה אסורה להם משום אחות זקוקתו. אֲלֵּא
52 אֲחֵהּ מֵהֶם חוֹלְצִין לְאֶחָת האחיות וְאַחַר כֵּךְ אֲחֵהּ [אחיו השני] מִיָּבָם
53 את השניה, שכן אם זו היא אשת אחיו הרי הוא מייבמה כדִּין, ואף
54 אם החלוצה היא אשת אחיו, הרי פקעה זיקתה אליו ושוב אחותה
55 מותרת לו. ואם קָדְמוּ וְכָנְסוּ שני אחים אלו את שני האחיות
56 באיסור, אִין מוֹצִיאִין אוֹתָן בדיעבד, שכן אף אם הראשון כנס
57 באיסור את אחות זקוקתו, מכל מקום לאחר שכנס אחיו את